

polka, se nam zdi, da premišlja odkrti vojak s puško ob sebi, v neomejeni zvestobi do cesarja in domovine, koliko je že storil njegov polk za državo, koliko slave je pridobil z mečem, s puško v roki. Vojak premišlja prošle in bodoče dni slave in zmage, spominja se junakov, ki so jo, ki jo bodo dosegli s tem, da so žrtvovali vse najdražje na altar domovinski — svoje življenje. Ni žalosten zaradi tega, marveč miren, resen, ponosen, kakor da ponavlja: »Tukaj sem, tukaj ostanem jaz, in moja slava ne mine, dokler bo dihal moj rod po kranjskih hribih in dolinah, po planinah in Ljubljanskem polju — celo tam pod črnim Krimom na Barju«. Vsaka žilica na ustvarjenem junaku diha življenje, ponos in samosvest. Takšen je Kranjski, slovenski vojak — junak! Čim dalje motrimo Peruzzijev umotvor tem očitneje se nam dviga misel, da diha iz njega umetnikova duša sama: njegovo umetniško prepričanje, vzore in nazore, vnemo za dobroto in lepoto, neutешljivo željo po višku umetnosti in vseobsežno ljubezen do domovine, do človeštva, najizrazitejše pa ljubezen do nepozabne grude, ki ga je rodila. Pristna, nesebična slovenska duša!

Mirno, leno se valovi Ljubljanka mimo umetnikovega rodnega kraja. Ob njenih bregovih se veselijo ptički, na senožeti vriska kosec, poje grabljica in ženjica, visoko na nebesnem svodu pa nadaljuje solnce svojo pot, sipajoč življenje v vročih žarkih na Barje, ki ga je pred par dnevi izplakovala povodenj. Vlažna soparica se dviga iz jarkov, do polovice napolnjenih z rjavkasto vodo. Tam na severozapadu spenja proti nebu starec Triglav častito glavo, za seboj pa vodi v boj na Laha vrsto belih snežnikov, završujočo se s Kamniškimi planinami. Med temi gorami se zbirajo bistre reke in družijo v Savo. Po teh dolinah stanuje naš slovenski rod, rod junakov, kakor nam ga kaže remek — delo Peruzzijev »kranjski Janez.« Junake pa vodi v boj samo ena misel: Za dom med bojni grom!

Umetnik nam je dovolj pojasnil, kako umeva on slavo kranjskega pešpolka Cesarjevič in kako jo umevajmo mi. S tem je dosegel, kar je nameraval. Slava mu!

Pesem škrjanca.

Kmet je sejal
 Že se igral
 škrjanček je s solnčnimi žarki
 in je pel:
 „Pridno sej,
 pa boš žel!“

Vinko Klanšek.

